

Telegraful

Organ național-bisericesc

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un și un petiț 6 Lei pentru odată, dacă se
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
inșertionile
Administrației ziarului Te-
legraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Ce așteaptă biserica ortodoxă dela noul guvern

Noul guvern și-a luat ca deviză munca și dreptatea. Oamenii cari-l compun, cu un trecut de muncă asiduă în ogorul specialității lor și de-o înaltă moralitate, nici nu știu altfel decât să muncească și să facă dreptate. Priceperea nu le va lipsi pentru că fiecare cunoaște mai bine ca oricare din țară problemele resortului pe care-l deține, iar șeful guvernului, dl profesor N. Iorga, cu marea putere de intuiție ce-l caracterizează și cu nemărginita lui dragoste de neam, cunoaște ca nimeni altul stadiul la care a ajuns, în urma evoluției istorice, sinteza sufletească și socială a neamului nostru și rolul ce trebuie să-l aibă fiecare element component în această sinteză pentru normala ei evoluție în viitor. Dl Iorga știe că restabilirea dreptății pentru fiecare articulație din osatura organismului românesc e nu numai un postulat moral, ci unul etnic și ontologic. El știe că lipsa acestei dreptăți, echivalând cu dezechilibrul și cu desarmarea factorilor cari constituiesc neamul nostru, nu poate avea alte urmări decât o continuă turburare și o destrămare treptată a sufletului și-a așezărilor istorice ale acestui neam. Acesta e senzul adânc ce-l dă dl Iorga ideii de dreptate și de aci provine insistența cu care revine în toate declarațiile sale să accentueze că misiunea guvernării sale este restabilirea dreptății.

Și una dintre stihiiile esențiale ale vieții neamului românesc, izbită de nedreptatea guvernelor de pe la 1860 încoace, dar mai ales de cele de după război și în mod cu totul special de guvernul național-țărănist, e biserica ortodoxă. «De abia pe la 1860 începe decadența foarte repede și care merge continuu...» «Și cauza pentru care dela 1860 până la începutul acestui veac nou biserica noastră a decăzut continuu, este că n'a fost lăsată, în rosturile ei bisericești, că statul

s'a amestecat în socotelile ei bisericești». (Din discursul dlui Iorga ținut la Cameră în 1911 asupra Legii sinodale, vezi «Neamul Românesc» a. IV Nr. 31—2). Dl Iorga declara în discursul citat că încălcarea autonomiei bisericești, ce se practică în Vechiul Regat încă dela 1860, — iar după întregirea României există tendința de-a se extinde în toată țara, — este o faptă ce nesocotește ființa bisericii, care este o «instituție de ordin divin, cu principiile sale imutabile și are o jurisdicție care pleacă dela acele principii și forme de cărmuire, de administrație, care sunt în legătura cea mai strânsă cu însuș spiritul bisericii» și că «biserica, atâta vreme cât s'a călăuzit de sine, ni-a dat arhieriei vrednici, ni-a dat o viață exemplară și au izvorât din ea foloase mari pentru viața culturală, pentru viața morală, pentru viața noastră națională în genere».

E adevărat că în Legea de unificare a organizației bisericești din 1925 s'a consfințit principiul autonomiei bisericești ce-l aducea ca zestre prețioasă biserica din provinciile alipite îndeosebi cea din Ardeal și că în sfera acestei autonomii a fost atrasă și biserica din Vechiul Regat, dar guvernele de după aceea n'au observat dispozițiile acestei legi cedând bisericii din Vechiul Regat școalele teologice pentru formarea clerului, ci au împedat străduințele bisericii făcute în acest sens. Proiectul învățământului teologic întocmit de Sfântul Sinod și prevăzând în conformitate cu Legea de organizare că biserica ortodoxă să-și organizeze și supravegheze școalele teologice în chip autonom, după ce s'a votat la Cameră, s'a împotmolit la Senat. Și doar e lucrul cel mai cu dreptate ca aceste școale să stea sub conducerea bisericii, ca să crească dela început preoții de care are lipsă în spiritul respectului față de ea și potrivit și trebuințelor generale ale bisericii, dar și celor cu cari are de luptat într'un anumit timp și loc. E o anomalie ca statul, nu biserica, să crească pe viitorii preoți. E lucru dovedit că divorțul

dintre școală și biserică, pe lângă aceea că scoate biserica din preocuparea, din cugetul și din contactul de toate zilele al studentului cu biserica, sădește în acesta și un oarecare sentiment că Biserica e inferioară, din punct de vedere al culturii, școlii, că teologul învățat și omul de biserică sunt noțiuni aproape incompatibile, că el se coboară și nu se înalță trecând din cabinetul de studiu în ceata preotească. Divorțul dintre școală și biserică, în loc de-a crește pe viitorul preot în conștiința că biserica este cea mai mare și mai sublimă învățătoare, că ea este unicul rezon de-a fi al teologului și-al școlii de teologie, că practica bisericească departe de-a te cobori dela înălțimea meditației și a înțelegerii, abia ea te face să înțelegi, trăind, și să iubești cuprinsul tezelor teologice, că ascultarea de episcop este o virtute indispensabilă celui ce vrea nu numai să fie preot, dar măcar creștin, departe de toate acestea, școala teologică necondusă de biserică crește laici cu cunoștințe teologice. Sunt, e drept, și individualități excepționale, care chiar în mediul nebisericesc al școlii teologice laice, reușesc să aprindă și să țină aprinsă preocuparea, dragostea și venerația față de biserică, dar pentru aceasta se cere un efort uriaș și nu mulți sunt în stare s'o facă.

Rugăm pentru toate acestea pe dl Iorga să scoată proiectul de lege al învățământului teologic de unde s'a infundat și să urgenceze trecerea lui în stare de lege. Învățământul teologic nu mai poate aștepta, fără grave prejudicii, clarificarea situației sale. Iar soluția numai în senzul aceluși proiect se poate da.

Dar guvernul trecut nu s'a remarcat numai prin împedecarea clarificării situației învățământului teologic, ci s'a înscris în istoria țării cu 3 nedreptăți nouă la adresa bisericii neamului: a desființat Ministerul Cultelor, a supus biserica ortodoxă, din punct de vedere al dotației, unei situații inferioare tuturor celorlalte culte, și a creat faimoasa lege Vlad împotriva preoților.

Ministerul cultelor, al cărui titular trebuia să fie totdeauna un ortodox și deobicei un om cunoscător și înțeleghător al nevoilor bisericești, garanta bisericii un apărător și-o grijă în mijlocul unui guvern și al unui parlament care, chiar când nu e o împreunare de tot felul de tendințe anti-bisericești și anti-creștine, e preocupat de-o mulțime de alte probleme ca să se mai gândească, sau să se gândească cu pricepere și cu înțelegere, la treburile bisericești. Subsecretarul de Stat, sau acum Secretarul general, încredințat cu chestiunile bisericești, n'are aproape nici o inițiativă de principii, fiind legat cu totul de ministrul instrucțiunii, om ales în vederea grijii pentru școală și interesându-se aproape exclusiv cu aceea. Chiar minoritățile erau mai mulțumite sub regimul unui Minister al cultelor, pentru că pretențiile lor pe teren bisericesc fiind mai modeste se îndeplineau cu mai multă ușurință, nefiind judecate de ministrul instrucțiunii pe care pretențiunile minoritare, în chestiunile școlare, cu mult mai exagerate, îl fac oarecum mai dispus la sgârcenie într'un îndeplinirea oricărei pretenții minoritare. Desființarea Ministerului cultelor n'a convenit decât uniților, ținând să înlăture pe ministrul ortodox, trimis tocmai într'un cât e ortodox în Consiliul de miniștri. Nu întâmplător doar a fost desființat acest minister tocmai de-un guvern care în lăturea lui ardeleană, cea care se interesează de altfel în orice guvern în mod deosebit de problema bisericească, a reprezentat într'o măsură ce-a întrecut orice bună cuviință interesele uniției.

Restabilirea acestui Minister va înlătura o nedreptate făcută bisericii ortodoxe și-i va da acesteia puțința să-și câștige situația demnă ce-i compete în viața unui popor, pe care l-a crescut și-l crește.

O imensă nedreptate și-o situație de rușinoasă umilință i-a creat bisericii românești, guvernul trecut în ce privește dotația. Nu mai reproducem aci cifrele doveditoare, cari vor rămânea o rușine și o acuză continuă pentru

cei ce-au înghenunchiat atât de fără scrupul biserica ortodoxă. Indreptăm numai, pentru bugetul cultelor pe anul 1931, la articolul Dlui I. Mateiu «Statul și subvenționarea cultelor» din Telegraful Român Nr. 24; iar pentru anii trecuți, la broșura părintelui Nichifor dela Sibiu «Confesionalism politic». Știm că Dl Iorga a instituit o comisiune pentru revizuirea bugetului Ministerului Instrucțiunii. Comisiunea să se extindă și la capitolul cultelor și să se repare această nedreptate strigătoare la cer. Și accentuăm din nou: Biserica ortodoxă nu cere pentru sine nici un avantaj, ci numai un tratament egal adecă proporțional cu numărul credincioșilor.

Biserica ortodoxă așteaptă încă dela guvernul Dlui Iorga abolirea legii rușinoase întocmită de ministrul Vlad împotriva clerului, drept complectare a legii cultelor din 1928. Să ameninți pe membrii clerului cu închisoare dela 6 până la 2 ani pentru simplul fapt de-a fi grăit vre-o dată împotriva vre-unei legi în vigoare, când acest drept îl au toți ceilalți cetățeni, și mai ales să nu ceri în prealabil depunerea lui din demnitatea preoțească de către autoritatea bisericească competentă, e prea mult, oricâtă ură ai nutri față de-o anumită preoție mai ales, și ori câtă desconsiderație ai avea față de biserica lui Dumnezeu. Nu sânt preoții atât de agitatori ca politicienii de orice nuanță, așa că nu împotriva lor trebuia creată mai întâi o astfel de lege. De altfel, orice ministru știe că preotul stă sub puterea episcopului căruia grija de prestigiul bisericii îi dictează să observe de aproape activitatea lui și atunci când această activitate trece peste ce-ace-i compatibil cu misiunea preoțească să ia măsuri disciplinare cari cresc treptat până la depunerea lui din funcțiunea preoțească.

Dl Iorga, înțelegător al lucrului acestuia, a făcut de fapt un

pas însemnat spre abolirea acestei legi atunci când, mulțumind înalt Prea Sfințitului Patriarh pentru binecuvântarea împărtășită cu ocazia venirii Dsale la guvern, a declarat că sancțiunilor împotriva preoților agitatori ar vrea să le premerge depunerea lor din demnitatea preoțească de către autoritatea bisericească. Cere însă ca legea Vlad să fie abolită și formal, iar dependența sancțiunilor penale de cele bisericești să fie stabilită ca indispensabilă. Ceeace trebuie să regretăm peste toate acestea e că și dl Iorga a ținut să reediteze, și încă în prima scrisoare către Patriarhul țării și din prilejul unui răspuns la o binecuvântare, amenințările legii Vlad la adresa preoțimii ortodoxe. Acesta a fost primul lucru ce avea să-l spună Dl Iorga Patriarhului țării și preoțimii române? E atât de mare agitația ce-o face preoțimea ortodoxă și pericolul ce rezultă de aici? Pe când tuturor, buni și răi, Dl Iorga le-a răspuns curtenitor, uitând trecutul și invitând la colaborare, preoțimii ortodoxe a trebuit să-i răspundă primadată printr'un cuvânt răstit? N'ar fi fost mai potrivit și către ea un cuvânt bun?

Dar atât I. P. S. Patriarh cât și preoțimea ortodoxă iartă cuvântul puțin cam aspru ce i s'a spus, convinsă că dragostea și înțelegerea Dlui prof. Iorga față de ea nu se reflectă în înțelesul literal al acestui cuvânt, așa cum dragostea părinților față de copii nu se reflectă în înțelesul literal al cuvintelor dojenitoare. E atât de convinsă de lucrul acesta, încât așteaptă plină de nădejde realizarea tuturor doleanțelor sale, nu pentru binele ei personal, ci pentru al bisericii.

În sfârșit Dl Iorga ca ministru al instrucțiunii a început să pună la punct și unele neajunsuri în programa învățământului pentru școlile primare și secundare de toate categoriile. Nădăjduim că Domnia Sa, care condiționează redresarea noastră e-

conomică de una morală, iar pe cea din urmă de puterea credinței în Dumnezeu și în destinele acestui neam, va căuta în înțelegere cu autoritatea bisericească să lărgască cadrul și să îmbunătățească condițiile educației religioase a tineretului școlar.

Confirmarea tuturor acestor nădejdi ale bisericii noastre o avem deocamdată în personalitatea Dlui Iorga și, în mod formal, în promisiunea făcută zilele acestea clerului ortodox, care s'a prezentat să-l felicite, că «istoricul bisericii românești va căuta să contribuie la scrierea unui capitol nou stăpânit de simțul dreptății».

Așa să-i ajute Dumnezeu!

Religia și știința în școala secundară

Nu mă gândesc, prin apropierea acestor doi termeni, religie și știință, să deschid procesul unui iluzoriu conflict în ale credinței și ale științei.

Un acord desăvârșit există între aceste două realități spirituale, în aceste prime și ultime bunuri ale umanității.

Omul va continua de-apururi să-și ancoreze sufletul la țărnul metafizicele religioase și prin existența lui fizică să fie prins de realitatea materială, această prefață a vieții eterne ce se deschide abia când cea dintâi s'a consumat.

Ființa omenească, acest «microcosmos» cum l-a definit înțelepciunea antică, rămâne ca punctul de intersecție și de sinteză al celor două lumi: spirituală și materială.

Un puternic curent de spiritualism postbelic, a făcut ca prestigiul religiunii să crească considerabil azi, față de timpul enciclopediștilor și al lui Auguste Comte, cari au proclamat drepturile exclusive și suverane ale

rațiunii, monopolizând întreaga realitate pe seama unui intelectualism excesiv, ear religiunea și orice fel de misticism le-au declarat ca un fel opium bun pentru faza de copilărie a omenirii, dar nu pentru o societate ce a trecut de perioada metafizică, ajungând în ultima fază a evoluției, la perioada științifică.

Evident, acel raționalism exagerat n'a fost decât reacțiunea firească, pe care spiritul, descătușat de orice tutelă, o aducea împotriva opresiunii intelectuale și politice a catolicismului din evul mediu, și atunci s'a produs un fenomen ciudat confundându-se creștinismul cu catolicismul. Ofensiva de discreditare nu s'a oprit, cum era logic, la catolicism, ci s'a îndreptat și a căutat să submineze însăși ființa religiunii creștine.

Este de netăgăduit că tendința de servire, susținută de catolicismul medieval asupra științei și filosofiei, prin lozinca «ancilla teologiae», a dat naștere acelei canonade pe care raționaliștii au deschis-o împotriva religiunii creștine și tot acolo își găsesc soriginea resentimentele împotriva creștinismului, supraviețuind sporadic până la zilele noastre. De atunci lucrurile s'au limpezit, spiritele s'au calmat, explicațiile s'au dat și vinovățiile, în parte, s'au recunoscut.

Din acest punct de vedere perioada medievală rămâne un episod între reprezentanții științei și ai credinței, un exemplu elocvent de ce însemnează incursiunea teologiei în domeniul științei și cu cât deficit moral se soldează pentru religiune tentativă de a fasona și direcționa, după trebuințele ei de-o clipă, știința. Experiența tristă, pe care a făcut-o catolicismul, servește drept memento bisericii de a evita devieri, atât în drepturi, cât și în datorii față de știință.

Ortodoxismul, prin structura și prin trecutul lui agitat, nu și-a permis niciodată violentarea li-

FOIȘOARA

Religiunea

Zei greci aveau favoriții lor: Ulyse era condus și ocrotit de Athena, Enea de Afrodita.

În Vechiul Testament, evreii erau poporul ales al lui Iehova, dar ideea de Dumnezeu, Părinte al tuturor oamenilor, este cu totul creștină. Toți sântem fiii lui Dumnezeu, toți avem dreptul să ne adresăm Lui ca unui tată al nostru.

Deaceea ar fi bine ca înainte de a ne învăța înținerul nopții, totdeauna să ne facem examen de conștiință. Păstratu-ne-am corpul sănătos? Infrânatu-ne-am poftile inimii? Împotrivitu-ne-am ispitelor? Am făcut bine deapropelui nostru?

Pacea lui Dumnezeu, care în-trece orice minte omenească, ne este oferită ca una dintre cele mai mari

binecuvântări ce le-am putea nădăjdui. «Ochiul n'a văzut, și urechea n'a auzit, și inima omului nu poate să înțeleagă lucrurile ce Dumnezeu a pregătit tuturor acelor ce-L iubesc».

Religiunea, zice Joubert, este necesitate pentru om, spre a-l face darnic și generos. Pentru unii este știință, pentru alții este sprijin. În clipele de durere și îngrijorare este cel mai bun mângâietor. Principalul scop al religiunii este nu numai să facă pe om să intre în rai, ci și de-a face raiul să intre în inima omului: lucru greu de realizat, dacă îngăduim sufletului să alunece pe panta gândurilor rele.

Ceice își lasă gândul să se o-prească în preajma răului, vor lăsa desigur fapta să urmeze gândului. Sufletul ia culoarea faptelor. «Deaceea câte sânt adevărate, cinstite, drepte, curate, iubite, câte sânt de bună laudă: orice faptă bună și orice laudă,

acestea să gândiți», (Filipeni 4, 8). Toate acestea stau în puterea noastră.

Poruncile au fost stabilite pentru că erau spre binele omului. «Eată (zice Chateaubriand în Geniul creștinismului) legile, pe care Dumnezeu le-a săpat nu numai pe peatra din Sinai, ci și în inima omului».

S'a spus, că un păcătos poate să cadă din nou în păcat, — dar nu poate să peardă sentimentul religios. El poate să greșească cu David, dar nu poate să zeflemizeze cu Voltaire și Gibbon; el nu va deveni niciodată un David Hume sau un August Comte. Crezul materialismului i-a devenit străin. De altfel să fim drepi: Voltaire și Gibbon vorbesc sarcastic de câteva dogme teologice, dar vorbind despre religiune, în general, păstrează o rezervă oarecare.

Oamenii vorbesc cu ușurință de materialism, — dar nu știu nimic, sau aproape nimic, despre acesta. Nu ne

putem explica materia, decât prin termenul de «forță». Vorbim mereu de electricitate, noua noastră aliată, gata să facă atâtea și-atâtea pentru noi, — dar ea își are tainele și nu vrea să ni le facă cunoscute pe deplin.

Ne plângem de supărările și gri-jile vieții, și totuși cât de greu o pă-răsim; ne plângem de durerea și su-ferințele vieții, și totuși ne agățăm de această viață; ne plângem de căldura verii, de frigul iernii, și totuși ne pare rău când părăsim lumea; ne jăluim de munca aspră ce săvârșim aici, și totuși ne luptăm pentru dobândirea puterii cu responsabilitățile ei.

Fără îndoială, rugăciunea ne transpune într-o stare de liniște și sfințenie; dar n'ar trebui să ne îndreptăm spre ea numai în timpuri critice. «Adu-ți aminte de Făcătorul tău în zilele tinerețelor tale mai înainte de ce vor veni zilele răutății și se vor apropia anii, întru care vei

bertății de cugetare și a lucrării științifice. Tolerantă, biserica ortodoxă a avut, în mod constant, atitudine defensivă, ea n'a încercat să intervină niciodată în domeniul științei, nici direcționând, nici oprind.

E singura conduită înțeleaptă, pe care biserica poate s'o adopte în conformitate cu spiritul creștin. Evident, prin toleranță nu înțelegem capitulare, slăbiciune sau dezertare dela susținerea și apărarea patrimoniului religios.

Ateismul de azi este mai mult de natură vulgară, profesoat de omul care a schimbat mediul sănătos și robust al satului cu mediul de oraș, și care în simplitatea sa a împrumutat cu toptanul fără nici un discernământ și a adoptat, în ordinea religioasă, o atitudine de emancipare de sub autoritatea adevărilor religioase, socotind faptul ca semn de «civilizație».

Această atitudine, fructul ignoranței și al superficialității, s'a născut din ruperea echilibrului dintre cunoștințele lui religioase, rudimentare și dintre cunoștințele lui noi pe care și le-a câștigat în mediul orășenesc, mulțumindu-se cu formule de import pe care dintr'un spirit de imitație le primește.

Atitudinea indiferentă, uneori ostilă bisericii, pe care o întâlnești în societate, are aspect desigur și-ți trezește legitime îngrijorări, căci însăși intelectualitatea română, în majoritatea cazurilor, dacă nu este atee sau un adversar declarat al bisericii, apoi ea, totuși, manifestă un spirit prea indiferent. Toți acești intelectuali, menajază biserica în virtutea unei inerții, dar n'o iubesc, au aerul uneori că fac o concesie când recunosc că există, dar cari sunt totuși străini de ea și nu se pasionează pentru adevărul creștin. E lumea nesfârșită a «bisericanilor», cari o frecventează cu figuri grave, la sărbători naționale, pentru a-și etala zelul patriotic, dar cari n'au decât o credință de circumstanță

nesusținută de solidă convingere religioasă. Aici se ridică poruncitoare: problema convertirii intelectualilor. În sensul acesta, biserica trebuie să ia măsuri spre a curma pentru viitor cu creștinii cari după cuvântul apocalipsei: «nu sânt nici calzi, nici reci». —

În școalele secundare se încheagă personalitățile intelectualilor. Dacă biserica reușește să prindă acest restimp favorabil psihologicește și să și-i atașeze, ei îi vor rămâne câștigați definitiv. Cu ce suflet, format sub raport religios, va ieși tânărul din școala secundară, același îl va manifesta mai târziu, în societate, față de biserică.

Sânt vrednice de atențiune anchetele de psihologie religioasă, făcute în școale, de unde rezultă că în actualele condiții de organizare ale învățământului secundar, religiositatea, în loc să se intensifice, scade.*

Natural, există, excepții dela regulă, dar eu insist asupra unui adevăr psihologic indiscutabil, după care școala secundară coincide cu acea perioadă din dezvoltarea sufletească a individului, când i se poate inspira mai multă simpatie pentru biserică, sau o — ireparabilă antipatie. Aici, voi semnală una dintre anomaliiile din organizarea programei de învățământ secundar: cum este înfăptuit raportul între știință și religie. Este o lacună din cele mai protivnice principiilor pedagogice, observată de toți, dar care continuă să dăinuie prin neglijența unora, și prin rea voință a altora. Legiitorul a conferit religiei, în programa școlii secundare, loc de frunte și, prin intervenția repetată a bisericii, i s'a dat un număr corespunzător de ore; prin aceasta, principial, religiei i s'a rezervat rol important în instrucția și educația viitorilor cetățeni ai țării. De altă parte, s'a tolerat în mod inexplicabil, ca în programa celorlalte materii de învățământ să figureze capi-

* Cf. L. Bologa, Psihologia vieții religioase, tip. C. Românească, Cluj 1930.

tole care să contrazică formal adevărul religios, și aceasta la științele naturale în capitolele despre creațiunea lumii și a omului. Prin aceasta s'a violat principiul de concentrare a materiilor de învățământ, postulat pedagogic de primul rang. Concentrarea materiilor de învățământ este cerință pedagogică fără de care nu se poate concepe instituție școlară organizată.

Cantitatea enormă de bunuri culturale care se găsesc în societate, nu pot fi transmise în întregime elevului în școala secundară; de unde urmează operațiunea de *selecționare*, atât calitativ cât și cantitativ, a acestor bunuri. În virtutea acestui principiu, trebuie eliminat, din programa școlii secundare, tot ce constituie balast de erudiție inutilă și care depășește capacitatea de asimilare a unei vârste nedesvoltate psihologic. Materia de învățământ, trebuie astfel selecționată și ordonată, încât toate elementele de cultură care constituie programa, să se închege într'un tot unitar armonios. Evident, se impune armonizarea nu numai între materiile unei singure clase, ci unificarea tuturor materiilor din toate clasele; prin aceasta s'ar realiza o concentrare a materiei atât simultană, cât și succesivă. În măsura, în care diferitele discipline s'au diferențiat în proporții neobișnuite, sau cu cât materialul de învățământ s'a diversificat mai mult, cu atât și principiul concentrării materiilor de învățământ apare mai imperios.

INFORMAȚIUNI

Timbrul aviației se aplică, dela 1 Mai 1931, în serviciul poștal și telegrafic, și adică: la cărți poștale și la imprimate se aplică timbrul aviației de 50 bani; la scrisori și la ilustrate timbrul de 1 leu; la telegrame și la buletine de expediție ale mesagerilor timbrul de 2 lei. Lipsa timbrului aviației o plătește primitorul obiectului, achitând o taxă egală cu însoțitul timbrului respectiv.

Alegerile. Adunările legiuitoare fiind dizolvate cu ziua de 30 April 1931, prin decret regal se convoacă corpul electoral din tot cuprinsul țării pentru a alege adunarea deputaților și senatul. Alegerile se fac: pentru adunarea deputaților în 1 Iunie, pentru senat în 4 Iunie. Noile adunări sânt convocate în București în 15 Iunie 1931. — Capii listelor susținute de guvern au fost fixați la ministerul de interne. Pentru județele Sibiu și Alba candidează dl prof. N. Iorga.

Sperăm că la alegerile apropiate, voțul obșteșc se va putea rosti în cuvenita libertate.

Rămâne însă ca alegătorii, de toate categoriile, să-și cunoască deaproape candidații. Rămâne în deosebi ca sătenii noștri să se ferească de a da crezământ vorbelor cu mari făgădueli, dar — cum s'a văzut de atâtea ori — în imposibilitate de realizat.

Nefardate. Președintele consiliului de miniștri și ministrul instrucțiunii, dl prof. N. Iorga, după ce a dispus ca *funcționarele ministerului* instrucțiunii să nu mai fie admise în minister dacă sânt fardate sau îmbrăcate în mătase, acum va lua aceeași măsură și pentru *studente* care la cursuri și examene nu vor înțelege să aibă decența cuvenită universității. — Ordin circular se va trimite zilele acestea tuturor *școalelor secundare* de fete, relativ la ținuta profesoarelor în timpul orelor de curs, impunându-se aceleași obligații ca și funcționarilor.

Scăzuți în număr. După ultimul recensământ din Cehoslovacia, s'a constatat o descreștere la romano-catolici. Indată după război s'a manifestat în Cehia o tendință anticatolică, datorită faptului că biserica romano-catolică a continuat să stea pe partea Habsburgilor. Lupta împotriva lor a atins și biserica, ceea ce a avut drept urmare că după război numărul catolicilor a scăzut considerabil, o mare parte dintr'înșii trecând la alte biserici.

Dizolvarea unei vechi reuniuni. În 23 April 1931, adunarea convocată anume a hotărât dizolvarea «*Reuniunii române de agricultură a comitatului (județului) Sibiu*», chemată la viață și susținută de persoane marcante din Sibiu, cum au fost frații Aurel și Eugen Brode, D. Comșa, V. Tordășanu ș. a. Activitatea desinteresată și neobosită a acestei reuniuni înainte de marele război, a lăsat urme binecuvântate în mijlocul poporului unde a muncit. După război, în situația schimbată, rămâne ca munca ei să o continue alte societăți înzestrate cu mijloacele cerute de împrejurări. Averele Reuniunii trece conform statutelor sale, în proprietatea Asociațiunii culturale din Sibiu.

zice: nu este mie întru aceștia voie», (Ecclesiast 12, 1).

Trebuie să ne așteptăm la dureri și suferințe, care să le îndurăm cu resemnare, «pentru că necazul nostru de acum, curând trecător și ușor, veșnică și peste măsură mare slavă lucrează întru noi; neprivind noi la cele ce se văd, ci la cele ce nu se văd; că cele ce se văd, sânt trecătoare, ear cele ce nu se văd sânt veșnice» (Cor. 4, 17—18).

Henri Drummond, bazându-se pe acest punct special, aseamănă Vechiul și Noul Testament: Vechia poruncă a Creatorului devine fericirea dulce a Mântuitorului, trece din domeniul rece, al legii cu pedeapsă, în regiunea caldă a dragostei binecuvântate.

Tot acest scriitor constată că această virtute a dragostei promovează nu numai viața individuală, ci și a comunității.

Fără îndoială, numărul cunoștințelor noastre este restrâns; posedăm însă cunoașterea binelui, cunoaștem ceea ce trebuie să facem. Dar vrem să știm mai mult.

În măsură ce oamenii s'au ridicat în cultură, religia lor s'a ridicat cu ei.

Sânt însă religii, care ne apar sub un aspect curios: Australianii au închipuire vagă despre o ființă răuvoitoare, dar primejdioasă numai în umbră. Divinitatea Negrilor este mai puternică și nu mai puțin dușmănoasă. Este nevăzută, supusă durerii întocmai ca omul muritor și menită să devină sclava omului prin magie.

În insulele mării sudice zeii sânt unii buni, alții răi. Oamenii de aici se tem mult de cei din urmă, lăsând la o parte nădejdea în cei dintâi. Ei au creat țara, se zice, dar nu sânt adevărații creatori, căci pământul și apa au existat înaintea lor. Ei nu pedepsesc răul și nu răsplătesc binele. Ve-

ghează asupra oamenilor; dar dacă vrăjitoria n'are putere asupra lor, nici rugăciunea nu poate să aibă influență. Zeii cer partea din produsul și din jaful adoratorilor lor...

Noi considerăm pe Dumnezeu ca Atotbun; sălbaticii îl consideră ca rău. Noi ne supunem Lui, ei se silesc a-l stăpâni. Simțim nevoia să privim binecuvântările cu care ne copleșește Dumnezeu, iar ei își închipuie că acestea vin dela ei înșiși și răul îl atribuie intervenției ființelor răufăcătoare. —

E greu, cred, să putem aprecia îndeajuns serviciile făcute țării de biserică. Din diferitele ținuturi și orașe, din parohiile îndepărtate și izolate, păstorul sufleteșc face centre de lumină, de căldură și de iubire. Serviciile divine, cercetarea săracăcioaselor colibe afumate ș. a. sânt seminte dătătoare de viață.

Pentru binele nostru, putem fiecare individual să ne îngrijim de noi

înșine. «Ar trebui, zice Fenelon, să încercați să fiți singuri cu Dumnezeu, inimă către inimă, măcar câteva clipe din zi. Nu-i prea mult pentru viața veșnică».

Ducând astfel de viață, vom fi părtași ai păcii și ai mângâierii. Și această pace și mângâiere vom simți-o mai cu seamă la sfârșitul vieții. Aici, în pragul morții, vede omul deosebierea între religie și știință. De aceea zice Pestalozzi: «Învăț pe copil știința, și viața-i va fi folositoare; învăț-l religia, și moartea-i va fi fericită».

«Sufletele drepților sânt în mâna lui Dumnezeu și nu se va atinge de dănele muncă. Păruți s'au întru ochii celor nepricepuți a muri și s'a socotit pedeapsă ivirea lor. Și mergerea dela noi sfărâmare, ear ei sânt în pace. Că înaintea feții oamenilor de vor și lua munci, nădejdea lor este plină de nemurire. Și puțin fiind pedepsiți, cu mari faceri de bine se vor dăru, că Dumnezeu i-au ispiți, pe dânșii și i-au aflat lui-și vrednici». (Înț. Solomon 3, 1—5).

(După I. Lubbock).

Ioan Lascut

Concurs

(24) 2—3

Pentru întregirea parohiei de clasa III Micfalău, protopopiatul Sf. Gheorghe, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile de la cea dintâi apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregire dela stat conform coalei B.

2. Casă parohială cu dependențe și grădină de legume.

3. Sesiune parohială de 6 jug. și 200 st. □ (cimiterul nou).

4. Simbrie: câte o ferdelă veche (25 litri) de porumb sfărmit și o ferdelă veche de ovăș dela familiile întregi (circa 100 familii); $\frac{1}{2}$ ferdelă porumb și $\frac{1}{2}$ ferdelă ovăș dela familiile mixte și dela văduvi (circa 60 familii) iar dela zileri o zi de clacă sau contravaloarea ei (circa 30 familii).

5. Competința de lemne, în bani; câte 20 lei dela familiile întregi și câte 10 Lei dela cele mixte și văduvi.

6. Venitele stolare, conform adunării parohiale din 30 Mai 1926.

Fiind credincioșii maghiarizați, se cere dela candidați să cunoască limba maghiară, având să țină predicile în această limbă.

Reflecții își vor înainta cererile de concurs, provăzute cu documentele necesare, în termen subsemnatului oficiu protopopesc și se vor prezenta și în parohie spre a fi cunoscuți de credincioși.

Sf. Gheorghe, la 22 April 1931. Oficiul protopopesc ort. rom. Sf. Gheorghe, în înțelegere cu consiliul parohial din Micfalău.

Aurel Nistor
protopop.

Concurs

(23) 3—3

Pentru întregirea parohiei de cl. II din Târlungeni, protopopiatul Brașovului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima reproducere în «Telegraful Român».

Retribuțiile după acest post sânt:

1. Întregirea dotațiunii dela stat, conform coalei B.

2. Stola uzitată contorm regulamentului, stabilit de Adunarea protopopească pentru parohiile tractului Brașov, aprobat de Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

3. Lemnele de foc dela comuna politică până la 4 stânjini (având a se hotărâ din an în an.)

4. Locuință corespunzătoare cu chirie plătită de epitropia parohială, până la terminarea casei parohiale, pentru care s'au început pregătirile de lipsă.

5. Sesiune parohială 4 jug. fânaț și un sfert jug. arabil.

Cererile de concurs însoțite de documentele necesare se vor înainta oficiului protopopesc ort. rom. Brașov până la termenul fixat. Concurenții vor binevoi a se prezenta în parohie în o Duminecă sau sărbătoare, spre a fi cunoscuți de enoriași.

Brașov, în 27 Martie 1930.

Consiliul parohial în înțelegere cu protopresbiterul tractului.

Dr. I. Blaga
protopop.

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Cântări funebreale

pentru cor de bărbați, de:
Antoniou Sequens

Prețul Lei 30, plus spesele postale Lei 12.

Eforia Fundațiunii Culturale
Dr. Ioan Mihai — Sibiu.

Nr. 85/931

(19) 1—3

Publicațiune de arendă

Se arendează pe timp de 3—5 ani — începând cu ziua de 1 Octomvire 1931 — pământurile Fundațiunii culturale Dr. Ioan Mihai din Sibiu și anume: în hotarul comunei *Băcâlni* (pe malul stâng al Murașului, lângă șoseaua națională, 1 Km. depărtare dela gara Sibot, jud. Hunedoara) 100 jug. pământ arător de prima calitate, în un complex cu casă de locuit și supraedificate economice (grajd pentru 70 de vite, șopru, magazie de bucate etc), iar în hotarul comunei *Vinerea* și *Cugir* (jud. Hunedoara) 50 jug. din cari 40 jug. arător, 4 jug. grădină cu pomi roditori și 6 jug. fânaț, toate de prima calitate. Aceste jugăre din urmă se află în mai multe locuri.

Ofertele verbale sau scrise se vor înainta până la 10 Iunie 1931 Eforiei Fundațiunii culturale Dr. Ioan Mihai — Sibiu, Str. Mitropoliei 32 la Consiliul arhiepiscopesc. Vor fi preferiți cei ce dau garanție de bancă sau în hârtii de valoare.

Informațiuni se pot lua dela consil. arhiep. V. Nistor, secretarul Fundațiunii.

Cucernicii preoți sunt rugați a atrage atențiunea celor interesați asupra acestei publicațiuni.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu

HRISTU ANDRUTSOS

profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de

Dr. DUMITRU STANILOAE

profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 300—, plus spese postale Lei 20—

Librăriilor și direcțiunilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană de aici din Sibiu broșura:

„Profeții mesianice în vechiul Testament”

texte alese de dl NICOLAE NEAGA, profesor suplent la Academia teologică „Andreiană”, din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că să fie cât mai accesibile la instrucțiunea din Exegetică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar e Lei 55—. Librăriilor și direcțiunilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană

În editura Sfintei Mănăstiri-Neamțu, a apărut

Urmarea lui Isus Hristos

Ed. II-a. Prețul 35 lei

Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul, plus spesele de poștă Lei 10, prin mandat postal.

A apărut

și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Monografia

comunei bisericesti rom. ort. a Sfintei Treimi din Brașov-Tocile.

de

VASILIE SFETEA

paroh.

Prețul Lei 80— plus spese postale Lei 10—

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, se găsește de vânzare:

Cartea de bucate

POFTĂ BUNĂ,

de ZOTTI HODOȘ. *Partea I completă*, cu multe rețete de bucate obișnuite mai ales în Ardeal și Bănat. Conține:

În partea I A.: Supe, asiete, pești, rasoluri și sosuri. Prețul 20 Lei;

În partea I B.: Prăjituri, torte, cofeturi, creme, parfe-uri, înghețate, dulceturi, compoturi, numeroase menu-uri ș. a. Prețul: 20 Lei.

Trimisă prin poștă 5 Lei mai mult.

Călăuza agricolă

de prof. D. COMȘA, hotărât cea mai de seamă, practică, îndemânatecă și populară între cărțile noastre agricole tipărite dincoaci de Carpați, merită răspândire în cercuri cât mai largi.

Prețul unui exemplar tomul I Economia câmpului e 90 lei, tomul II Pomăritul și Vieritul 50 lei și tomul III Legumăritul și Florăritul 60 lei. Tus-trele tomurile, broșate separat sau împreună, se vinde cu 200 lei și taxa poștală cu recomandăție 20 lei.

Comenzile adresate autorului prof. D. COMȘA în Sibiu sau Librăriei Arhidiecezane se execută prompt, având a trimite prețul de mai nainte sau cu ramburs.

Dela Librăria Arhidiecezană se pot procura

Notițe despre întâmplările contemporane

de Ioan cav. de Pașcariu. Prețul Lei 100, plus spese de poștă Lei 15

Au apărut:

Manuale de limba română

de E. HODOȘ

I. Carte de citire și Gramatică

pentru clasa a 4-a secundară;

II. Noțiuni de Stilistică și Poetică și Carte de citire

(pentru Istoria Literaturii); și

III. Elemente de Ist. Literaturii

Se găsesc de vânzare la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în Sibiu

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare

Introducerea în sfintele cărți ale Testamentului nou

de

Arhipresbiterul-Mitrofor

Dr. VASILE GHEORGHIU

profesor titular al studiului biblic și al exegezei T. N. la facultatea de teologie din Chișinău

Prețul Lei 560—, plus spese postale Lei 20—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACAFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 450—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura

Istoria bisericească universală

și

Statistica bisericească

de

Euseviu Popovici

profesor la Facultatea Teologică din Cernăuți

Curs oral în limba germană, ținut pentru ultima oară în anul academic 1909, revăzut și mai adăugit ulterior

Traducere

de

Mitropolitul Atanasie Mironescu

fost Primat al României

PREȚUL: Volumul I Lei 130—

„ II „ 150—

„ III „ 120—

„ IV „ 200—

plus spese postale Lei 30—.

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de

Dr. IOSIF HRADIL

profesor de teologie

Prețul Lei 25—, plus spese postale Lei 10—

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Viața lui Isus

de

Giovanni Papini

în românește de

ALEXANDRU MARCU

Prețul Lei 180—, plus porto poștal Lei 15—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se pot procura

Icoane sfinte

pe hârtie, în toate mărimile și de o execuție foarte frumoasă.